

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ  
Кафедра землеробства, геодезії та землеустрою

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Д.В. Бабенко

“ 05 ” 09 2023 р.

Гарант освітньої програми

А.С. Попов

“ 04 ” 09 2023 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Консолідація земель»

Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Освітньо-професійна програма	Освітньо-професійна програма «Геодезія та землеустрій» другого (магістерського) рівня вищої освіти
Ступінь вищої освіти	Магістр
Семестр	2-й
Форма здобуття освіти	очна (денна)
Викладачі	Попов Андрій Сергійович, д-р. екон. наук, професор, професор кафедри землеробства, геодезії та землеустрою, <a href="mailto:popov@mnaui.edu.ua">popov@mnaui.edu.ua</a>

Розглянуто на засіданні кафедри землеробства, геодезії та землеустрою.

Протокол № 2 від «31» серпня 2023 року.

Завідувач кафедри

Гамаюнова В. В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету агротехнологій.

Протокол № 2 від «01» вересня 2023 року.

Голова науково-методичної комісії

Манушкіна Т. М.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету агротехнологій.

Протокол № 2 від «04» вересня 2023 року.

Голова вченої ради

Дробітько А.В.

*Щошано Олена*

Миколаїв  
2023

<b>1.Призначення навчальної дисципліни</b>	<p>Навчальна дисципліна «Консолідація земель» передбачає надання фундаментальних теоретико-методичних знань та практичних навичок щодо проведення консолідації земель. Фахівцям у сфері геодезії та землеустрою належить практично розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності, що передбачає у майбутньому застосування теоретичних знань та практичних навичок з проведення консолідації земель.</p>
<b>2.Мета навчальної дисципліни</b>	<p>Формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних умінь щодо реалізації окремих етапів консолідації земель та управління процесом проектування.</p> <p><b>Завдання дисципліни:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•вивчення здобувачами сутності консолідації земель та перерозподілу земель за межами населених пунктів;</li> <li>•вивчення призначення, видів та багатофункціональності консолідації земель;</li> <li>•вивчення історичного розвитку, правових засад та організації консолідації земель в європейських країнах;</li> <li>•вивчення принципів та методів консолідації земель;</li> <li>•вивчення процесу вибору території для консолідації земель;</li> <li>•вивчення етапності проведення консолідації земель;</li> <li>•вивчення комплексного перерозподілу земель;</li> <li>•проведення оцінки результатів консолідації земель.</li> </ul>
	<p><b>Предметом</b> навчальної дисципліни є закономірності проведення консолідації земель.</p> <p><b>Об'єктом</b> навчальної дисципліни є земельні ділянки, природні ресурси в межах адміністративно-територіальних одиниць.</p>

<p><b>3. Компетентності</b></p>	<p><i>Інтегральна компетентність:</i></p> <p>Здатність розв'язувати задачі прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері геодезії та землеустрою.</p> <p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p>ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК03. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.</p> <p>ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК06. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p><i>Спеціальні (фахові) компетентності (СК):</i></p> <p>СК01. Здатність планувати і виконувати теоретичні та/або прикладні дослідження, створювати нові знання і технології у сфері геодезії та землеустрою.</p> <p>СК02. Здатність критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою та суміжних галузей знань.</p> <p>СК03. Здатність ефективно застосовувати теорії, принципи та технології математики, природничих, технічних, соціальних, економічних наук при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою.</p> <p>СК04. Здатність здійснювати пошук необхідної інформації, обирати і застосовувати сучасні методи обробки, аналізу, оцінювання та оприлюднення даних, зокрема геопросторових, та метаданих при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою.</p> <p>СК05. Здатність обґрунтовувати і оцінювати методи обстежень, вишукувань, випробувань, діагностики, моніторингу об'єктів геодезії та землеустрою.</p> <p>СК06. Здатність розробляти і реалізовувати проєкти у сфері геодезії та землеустрою, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.</p>
---------------------------------	--

	<p>СК07. Здатність організовувати діяльність та ефективно керувати складними та/або непередбачуваними робочими процесами у сфері геодезії та землеустрою.</p> <p>СК09. Здатність розробляти і застосовувати нові стратегічні підходи до вирішення проблем у сфері геодезії та землеустрою.</p>
<p><b>4. Заплановані результати навчальної дисципліни</b></p>	<p>РН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері геодезії та землеустрою, достатні для проведення досліджень і здійснення інновацій.</p> <p>РН02. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності, досліджень та інновацій у сфері геодезії та землеустрою.</p> <p>РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.</p> <p>РН04. Будувати і досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі об'єктів і процесів, застосовувати їх для створення інновацій у сфері геодезії та землеустрою.</p> <p>РН07. Обґрунтовувати вибір обладнання, технологій і процесів щодо управління виробництвом і проведення досліджень у сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузях.</p> <p>РН08. Розробляти і керувати проєктами з урахуванням технологічних умов та вимог щодо управління виробництвом у сфері геодезії та землеустрою та з дотичних міждисциплінарних напрямів, з урахуванням економічних, соціальних, екологічних і правових аспектів; готувати технічні завдання, заявки на фінансування проєктів, здійснювати планування робіт, планувати ресурси і керувати ними.</p> <p>РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.</p>

<p><b>4. Заплановані результати навчальної дисципліни</b></p>	<p>PH12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері геодезії та землеустрою до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>PH13. Виконувати обстеження, випробування, діагностику, моніторинг об'єктів геодезії та землеустрою, розробляти заходи з охорони земель та оцінювати їх наслідки.</p> <p>PH14. Критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою, дотичні міждисциплінарні проблеми.</p> <p>PH15. Володіти цифровими та геоінформаційними технологіями, аналітичними та експериментальними методами та методиками дослідження у сфері геодезії та землеустрою, у т.ч. з урахуванням вимог професійної та цивільної безпеки, охорони праці.</p>
<p><b>знати:</b></p>	<p><b>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ теоретичні основи консолідації земель;</li> <li>➤ передумови для проведення консолідації земель;</li> <li>➤ європейський досвід консолідації земель;</li> <li>➤ види та етапи консолідації земель;</li> <li>➤ цілі та заходи консолідації земель та перерозподілу земель.</li> </ul>
<p><b>вміти:</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ розуміти цілі та заходи з консолідації та перерозподілу земель;</li> <li>➤ критично аналізувати заходи щодо перерозподілу земель (заходів із землеустрої) на їх історичному тлі;</li> <li>➤ розуміти багатофункціональність консолідації земель;</li> <li>➤ керувати процесом проектування та реалізації консолідації земель в теорії;</li> <li>➤ збирати та аналізувати необхідні дані державного земельного кадастру та інших баз даних;</li> <li>➤ створювати умови для сприятливого навколишнього середовища, поліпшення сільських ландшафтів, раціонального використання земель;</li> <li>➤ оцінювати та аналізувати результати консолідації земель.</li> </ul>

<b>5.Опис навчальної дисципліни</b>	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них:  - лекції  - практичні заняття  - самостійна робота	90 годин/ 3,0 кредити 34 год. / 1,1 кред. 34 год. / 1,1 кред. 22 год. / 0,8 кред.		
<b>Календарний план*</b>				
№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	пз	сам. робота
<b>Змістовий модуль 1. Консолідація земель як інструмент розвитку сільських територій</b>				
1.	Розвиток сільських територій	2	-	2
2.	Сутність консолідації земель як інструмента сталого розвитку сільських територій	4	4	2
3.	Типи та методичні підходи консолідації земель у країнах Європи	4	4	2
4.	Інституційні та дійові особи консолідації земель	2	4	2
5.	Фрагментація земель як передумова їх консолідації	4	4	2
<b>Всього за змістовий модуль</b>		<b>16</b>	<b>16</b>	<b>10</b>
<b>Змістовий модуль 2. Процедура проведення консолідації земель</b>				
6.	Процедура консолідації земель: етап ініціювання	2	2	2
7.	Процедура консолідації земель: етап планування	8	8	2
8.	Процедура консолідації земель: етап впровадження	4	2	4
9.	Оцінювання результатів проведення консолідації земель в Європі та Україні	2	4	2
10.	Управління конфліктами у сфері консолідації земель та розвитку сільських територій	2	2	2
<b>Всього за змістовий модуль</b>		<b>18</b>	<b>18</b>	<b>12</b>
<b>Всього годин по навчальній дисципліні</b>		<b>34</b>	<b>34</b>	<b>22</b>
<b>*Примітка.</b> Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу				

<p><b>6. Порядок та критерії оцінювання</b></p>	<p>Оцінювання результатів навчання проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.258.01-00.2018 та Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.270.01-00.2020.</p> <p>Підсумкова оцінка з освітнього компоненту «Консолідація земель», підсумковою формою контролю за яким встановлено екзамен, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються) та оцінки, отриманої під час екзамену.</p> <p>Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компоненту складає 60 відсотків від максимально можливої кількості балів. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до підсумкового оцінювання, якщо під час семестру він: не досяг мінімального порогового рівня оцінки тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю; якщо під час семестру він набрав кількість балів, недостатню для отримання позитивної оцінки навіть у випадку досягнення ним на підсумковому контролі максимально можливого результату.</p> <p>Оцінювання результатів навчання під час семестру включає оцінювання знань здобувача під час практичних занять, індивідуальної роботи, самостійної роботи і неформальної освіти. Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань практичної роботи; повнота і правильність відповіді під час усного опитування та інших передбачених форм контролю. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання самостійної роботи та розуміння змісту завдання і його вирішення.</p> <p>Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, складання екзамену.</p>
---	--

<b>Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни</b>			
Вид контролю знань студентів	Модулі (в балах)		Всього балів
	1	2	
Виконання практичних робіт	10-6	10-6	20-12
Опитування (самостійна робота)	10-6	10-6	20-12
Колоквіум (Тестування)	10-6	10-6	20-12
Написання тез доповідей, участь у конференції	–	–	(10-6)
Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження	–	–	(10-6)
<b>Всього за семестр</b>	<b>30-18</b>	<b>30-18</b>	<b>60-36</b>
<b>Крім того екзамен</b>	–	–	<b>40-24</b>
<b>Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – екзамен</b>			
Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	5 (відмінно)	
82-89	B	4 (добре)	
75-81	C	4 (добре)	
64-74	D	3 (задовільно)	
60-63	E	3 (задовільно)	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)	
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)	
<p>Здобувачі вищої освіти, що хворіли і мають відповідні довідки медичних установ або були відсутні з інших поважних причин і не могли брати участь у контрольних заходах, проходять контроль під час спеціально встановлених додаткових занять за узгодженням з викладачами за графіком, що розроблює деканат факультету.</p> <p>Якщо здобувач вищої освіти на заліку отримує незадовільну оцінку, то він має право на одне перескладання викладачеві, друге перескладання приймає комісія, створена за вказівкою декана факультету. Якщо здобувач вищої освіти студент отримує незадовільну оцінку під час складання комісії, його</p>			



<p>відраховують з університету.</p> <p>За будь-якої форми здобуття освіти оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти є ідентичним.</p>	
<p><b>7. Політика курсу</b></p>	<p>Основні принципи проведення занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку;</li> <li>- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;</li> <li>- різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал;</li> <li>- курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання;</li> <li>- протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково.</li> </ul>
<p><b>8. Інформаційні джерела</b></p>	<p><b>10.1 Базова література</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Попов А. С. 2018. Розвиток консолідації земель сільськогосподарського призначення: світовий досвід та українські перспективи : монографія. Харків: ФОП Панов А.М. 382 с. ISBN: 978-617-7541-64-5</li> <li>2. Томас Й. 2021. Землеустрій і консолідація земель на сільських територіях Німеччини. Київ – Ніжин: Лисенко М.М. 428 с. ISBN 978-617-640-554-2</li> <li>3. Veršinskas, T., Vidar, M., Hartvigsen, M., Mitić Arsova, K., van Holst, F. and Gorgan, M. 2020. Legal guide on land consolidation: Based on regulatory practices in Europe. FAO Legal Guide, No. 3. Rome. 500 p. ISBN: 978-92-5-132858-3 <a href="https://doi.org/10.4060/ca9520en">https://doi.org/10.4060/ca9520en</a></li> <li>4. Louwsma, M., de Vries, W., Hartvigsen, M. 2022. Land Consolidation – The Fundamentals to Guide</li> </ol>

Practice. FIG Publication №79. 73 p. ISBN: 978-87-92853-67-7

### 10.2 Допоміжна література

1. Євсюков Т., Томас Й. 2022. Німецький досвід консолідації земель і висновки для України – правові і практичні аспекти. 58 с.

2. Попов А. Мовчан С., Коломієць С., Леженкін І. 2020. Формування масивів земель сільськогосподарського призначення як альтернатива консолідації земельних ділянок. Економічна та соціальна географія. Київ. Вип. 84. С. 42-54.

3. Попов А. 2018. Перерозподіл земель в умовах консолідації: адміністративний і технічний аспекти. Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Science. Vol. VI (26), Issue 156. P. 34–39.

4. Попов А. С. 2016. Землеустрій – основний механізм проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення. Агросвіт. №10. С. 12–16.

5. Попов А. С. 2016. Критичний аналіз способів проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення в Україні. Економіка. Управління. Інновації. № 2(17).

6. Попов А. С. 2016. Уроки проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення в країнах Центральної і Східної Європи. Економіка та суспільство. №2. С. 459–465.

7. Попов А.С. 2016. Заходи щодо подолання наслідків фрагментації земель сільськогосподарського призначення: європейський досвід та українські реалії. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal. Vol. 2. No. 1. С. 96–109.

8. Томас Й. 2020. Формування ефективних рамкових умов для користування землями сільськогосподарського призначення в Україні. Звіт з аграрної політики APD/APB/08/2020. 102 с.

9. CFS (2012). Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security – VGGT. FAO Rome.

<https://www.fao.org/3/i2801e/i2801e.pdf>

10. FAO (2022). European good practices on land banking – FAO Study and recommendation. Budapest. <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cb8307en>

11. Popov A. 2017. Assessment of land fragmentation of agricultural enterprises in Ukraine. Economic Annals-XXI. Vol. 164, Issue 3/4. P. 56–60. <https://doi.org/10.21003/ea.V164-13>

### **10.3 Законодавчо-нормативні акти**

1. Земельний кодекс України : Закон України від 25. 10. 2001 р. №2768-111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 18.05.2023).

2. Методичні рекомендації щодо розроблення схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць : Наказ Державного агентства земельних ресурсів України від 2 жов. 2013 р. №395. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0395821-13#Text> (дата звернення: 18.05.2023).

3. Про землеустрій : Закон України від 22 трав. 2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text> (дата звернення: 18.05.2023).

4. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 7 лип. 2011 р. № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення: 18.05.2023).

### **10.4 Інформаційні ресурси**

1. <http://zakon4.rada.gov.ua> – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів, розробка інформаційного центру Верховної Ради України

2. <http://www.kmu.gov.ua/> – інформаційно-пошукова система Кабінету Міністрів України.

3. <http://land.gov.ua/> – офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.

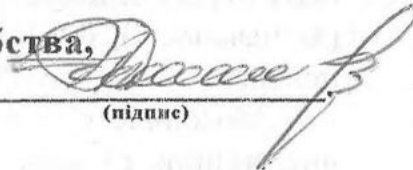
4. <http://www.dzk.gov.ua/> – офіційний сайт ДП «Центр Державного земельного кадастру».

	<p>5. <a href="http://zem.ua">http://zem.ua</a> – офіційний сайт Земельної спілки України.</p>
<p><b>9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами</b></p>	<p>Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.</p> <p>Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання з використання наступних засобів:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Система Moodle (<a href="https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=4150">https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=4150</a>) – лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи);</li> <li>2. Платформа онлайн-занять Zoom, Google Meet, Kahoot! – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;</li> <li>3. Електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<a href="http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/">http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/</a>);</li> <li>4. Аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;</li> <li>5. Спілкування через електронну пошту (<a href="mailto:popov@mnau.edu.ua">popov@mnau.edu.ua</a>) та телефонний зв'язок;</li> <li>6. Залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;</li> <li>7. Індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;</li> </ol>

	8. Можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).
<b>10. Доступ до матеріалів навчання</b>	Робоча програма дисципліни, її си́лабус та навчально-методичний комплекс дисципліни ( <a href="https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=4150">https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=4150</a> ) з необхідним його наповненням розташовано на офіційному сайті Миколаївського національного аграрного університету ( <a href="https://www.mnau.edu.ua">https://www.mnau.edu.ua</a> ).

**Си́лабус навчальної дисципліни розроблено:**

**Професор кафедри землеробства,  
геодезії та землеустрою**



(підпис)

**А.С. Попов**





